

**AANSLUITING
ONDERWIJS - ARBEIDSMARKT**

Michiel Linskens

12 juni 2017, cie MME

Inhoudsopgave

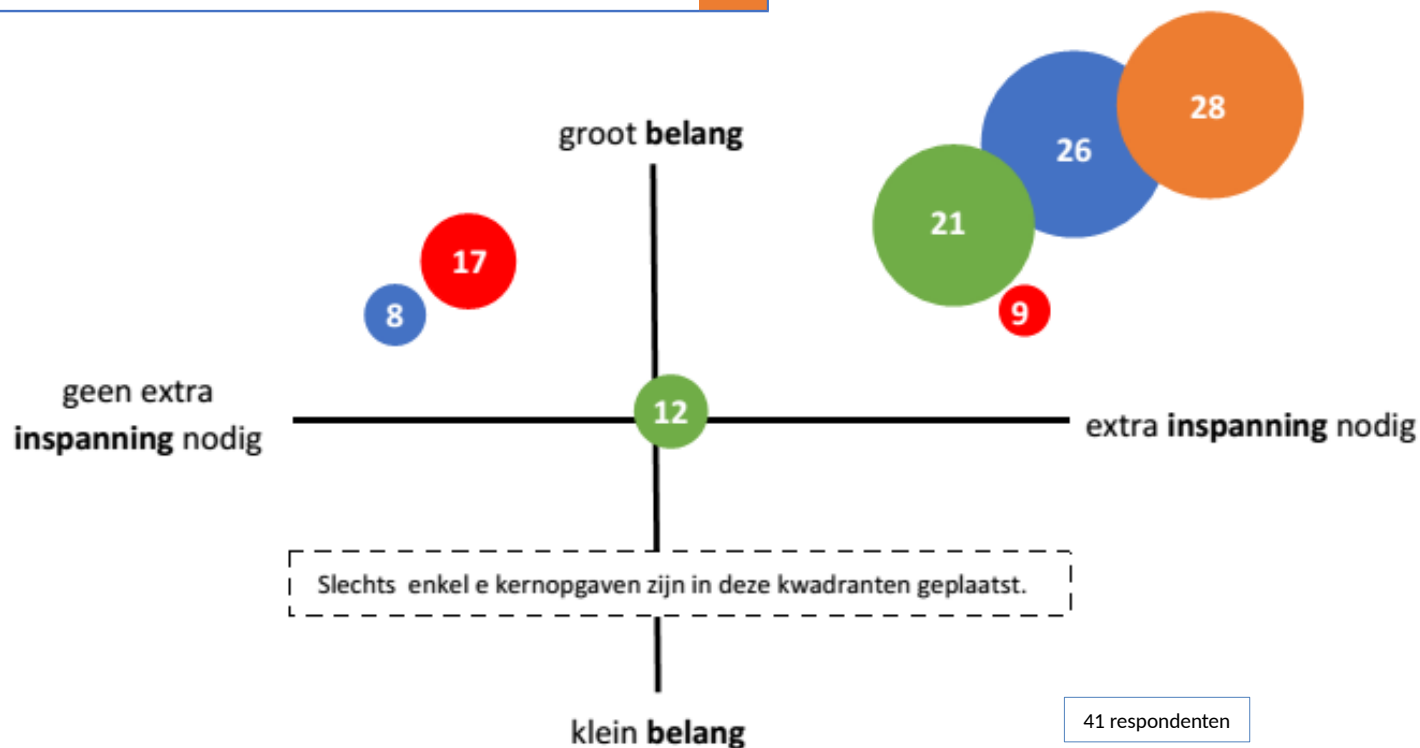
- Kernopgaven provincie Utrecht
- Wat vragen stakeholders
- Hoe acteren andere provincies?
- Huidige inzet provincie Utrecht
  - *Resultaten 2015 – 2017*
- Toekomstige inzet provincie Utrecht

4 kernopgaven

1. Toenemende vraag naar hoger opgeleiden	Red
2. Arbeidsmarkt vereist groter anticiperend vermogen	Blue
3. Arbeidsmarkt is uit balans	Green
4. Bevorder arbeidsmarktrelevantie bij opleidingskeuze	Orange

Aanbevelingen

1. Toenemende vraag naar hoger opgeleiden

- Stimuleren dat leerlingen een zo hoog mogelijk opleidingsniveau behalen
- Verbeteren doorstroming van VMBO, MBO naar HBO

2. Arbeidsmarkt vereist groter anticiperend vermogen

- Versterken flexibiliteit en anticiperend vermogen van werkgevers en onderwijs

3. Arbeidsmarkt is uit balans

- Intensiveren regionale afstemming van vraag en aanbod tussen onderwijs en werkgevers

4. Bevorder arbeidsmarktrelevantie bij opleidingskeuze

- Sterk verbeteren van voorlichting

Wat vragen stakeholders (31 januari 2017)?

- OC&W Organiseer netwerkbijeenkomsten zoals minisymposium. Leg verbindingen (netwerk) en agendeer problemen.
- VO-raad Pak de rol van regisseur, zorg dat informatie transparant en beschikbaar is, houd vinger aan pols bij urgente zaken.
- VNO-NCW
- Als het werk verdwijnt dan moeten we zorgen voor ander werk. Nieuwe bedrijvigheid, andere bedrijvigheid. Hier is een rol voor de provincie weggelegd.
  - Provincie kan bijdragen aan een verdieping van 'hybride' school (mix mbo-hbo), samen met ondernemers.
  - Provincie kan andere vorm van de ambachtsschool stimuleren ('leerfabrieken'). Met ondernemers als de drijvende kracht.
- Opgave 2 Arbeidsmarkt vereist groter anticiperend vermogen
provincie kan leven-lang-leren vouchers verstrekken (vooral voor lager opgeleiden)
- Opgave 3 Arbeidsmarkt is uit balans
provincie kan, samen met andere partners, bedrijfsleven activeren

Andere provincies (een selectie)

- Bevorderen en ondersteunen samenwerkingspartners (bestuurlijk en operationeel) (D)
- Arbeidsmarktmonitor op provinciaal niveau (Z, L, NB, D)
- Werken aan voldoende geschoolde technische arbeidskrachten (Huis van de Techniek) (Z)
- Lijn ontwikkelen: kiezen, leren en werken in de techniek (O)
- Scholing laaggeschoolde werkenden in MKB, verbeteren beroepskwalificaties of verhogen arbeidsparticipatie (O)
- Ontwikkelen bovenregionale activiteiten leren en werk in de techniek (MBO) (NH)
- Partner in de Techniek Raad, partner en ontwikkelaar van MBO-campusstructuur (NH)
- Partner en ontwikkelaar in faciliteren van afspraken tussen bedrijven en onderwijsinstellingen (NH)
- Geen provinciaal programma, geen formatie. Wel betrokken bij diverse initiatieven. (ZH)
- Ontwikkelingen arbeidsmarkt structureel in kaart brengen (Fr)
- Versterken aan het menselijk kapitaal door concrete bijdragen te leveren (Fr)
- instellen subsidieregeling (in kader van Techniekpact) en bijdragen aan concept-ontwikkeling Verder in Techniek (GLD)
- Organiseren bijeenkomsten onderwijs – arbeidsmarkt (2x per jaar) + masterclasses/inspiratiesessies (GLD)
- Ondersteunen Platforms Onderwijs – Arbeidsmarkt (POA) – samenwerking triple-helix (GLD)
- Digitaal platform best practices over samenwerking arbeidsmarkt – onderwijs (GLD)
- Programmalijs Werkend Groningen met aandacht voor flexibilisering, match vraag-aanbod en grenzeloos werken (Gr)
- Opbouwen database betrouwbare arbeidsmarkt informatie (Fr)
- Agenderen belangrijke vraagstukken (NB)
- Faciliteren Restauratie Opleidings Traject (ROP), Kennispact 3.0, arrangementen doorlopende leerlijnen, koppeling arbeidsmarkt - TOP-sectoren (NB)

Andere provincies (een selectie)

- Inzet gebaseerd op specifieke regionale situatie
- Techniek een belangrijk onderwerp bij veel provincies
- Verbindende rol tussen samenwerkingspartners
- Aandacht voor arbeidsmarktinformatie
- Instrumenten: van algemeen tot heel specifiek
- Intensiteit betrokkenheid wisselend
  - Omvangrijke inzet – geen concreet programma
- Ontwikkelingen arbeidsmarkt structureel in kaart brengen (Fr)
- Versterken aan het menselijk kapitaal door concrete bijdragen te leveren (Fr)
- instellen subsidieregeling (in kader van Techniepact) en bijdragen aan concept-ontwikkeling Verder in Techniek (GLD)
- Organiseren bijeenkomsten onderwijs – arbeidsmarkt (2x per jaar) + masterclasses/inspiratiesessies (GLD)
- Ondersteunen Platforms Onderwijs – Arbeidsmarkt (POA) – samenwerking triple-helix (GLD)
- Digitaal platform best practices over samenwerking arbeidsmarkt – onderwijs (GLD)
- Programmalijsn Werkend Groningen met aandacht voor flexibilisering, match vraag-aanbod en grenzeloos werken (Gr)
- Opbouwen database betrouwbare arbeidsmarktinformatie (Fr)
- Agenderen belangrijke vraagstukken (NB)
- Faciliteren Restauratie Opleidings Traject (ROP), Kennispact 3.0, arrangementen doorlopende leerlijnen, koppeling arbeidsmarkt - TOP-sectoren (NB)

Huidige inzet provincie Utrecht

- **Coalitieakkoord**
  - ❑ *We zetten de in de afgelopen periode ingezette focus op de kerntaken voort, met een omslag van beleidsvorming naar uitvoering. En met nieuwe accenten, waarbij de belangrijkste zijn: energietransitie en aandacht voor de arbeidsmarkt voor (V)MBO-ers.*
  - ❑ *Wij vragen van de EBU meer aandacht voor (V)MBO-ers. Hiervoor zijn er kansen in de bouw- en transportsector (gekoppeld aan verduurzaming van deze sector), maakindustrie, dienstensector en toeristische sector. Wij ondersteunen initiatieven als het Techniekpact om te zorgen voor voldoende goede technische vakmensen. Wij gaan regionale afstemming stimuleren tussen onderwijsinstellingen en werkgevers om daarmee opleidingsprogramma's beter aan te laten sluiten op de arbeidsmarkt (pag. 11).*
  - ❑ *De toeristisch-recreatieve bedrijvigheid draagt direct bij aan de economie van de provincie. Ook zijn in deze sector kansen voor inwoners met een (V)MBO-opleiding (pag. 12).*
- **Geen structureel budget: eenmalig budget 2016 (€ 200.000,=)**
- **Goede afstemming met Human Capital Agenda's EBU**
- **Ontbreken programmatische aanpak**

Resultaten 2016 - 2017

TECHNIEKPACT

- ❖ Technet Amersfoort, Mijdrecht
- ❖ Stimuleringsfonds Leren/Werken
- ❖ Utrechtse Ondernemers Academie

E,til

AANSLUITING ONDERWIJS-ARBEIDSMARKT
IN HET VMBO EN MBO
PROVINCIE UTRECHT

12 juni 2017

GOED VOORBEREID
OP DE TOEKOMST?

Samen werken aan een vitale en inclusieve economie

Uitgangspunten provincie 2017 - 2020

Voorheen

- Vooral gericht op VMBO en MBO
- Faciliterend (reactief)
- Onvoldoende focus

Toekomst

- Accent blijft liggen op VMBO en MBO
- Ook aandacht voor ander VO, HBO en WO
- Vier programmaliijnen
- Faciliterend, meer regie (proactief)
- Focus op zorg, ICT, bouw en installatie
- Bestendigen goede relatie met HCA-domein EBU
- Stimulering robuust en over meerdere jaren

□ *voor een toekomstvast en wederkerig resultaat*

Inzet provincie Utrecht 2017 - 2020

Vier programmaliijnen

1. Verbeteren infrastructuur onderwijs – arbeidsmarkt
2. Vergroten ontmoetingskansen leerling – bedrijf
3. Versterken en ontwikkelen ketens
4. Vergroten exposure en versterken voorlichting

1. Verbeteren infrastructuur onderwijs - arbeidsmarkt

- Niveau: provinciaal
- Rol provincie: financieren, organiseren, faciliteren
  - *onderzoeken mogelijkheden EU voor stimuleren werkgelegenheid in regio*

1. Oprichten Technologieraad Utrecht

- ❑ rol: visievormend en agendasettend
- ❑ gewenste start: zomer 2017
- ❑ steun van ministerie EZ + diverse regionale partners

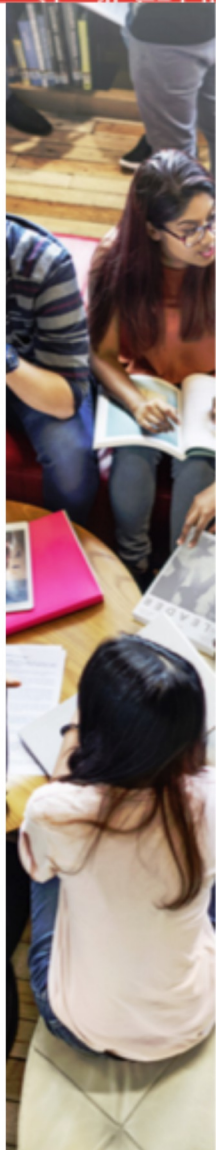
2. Doorontwikkelen arbeidsmarktdashboard

- ❑ betrekken onderwijsinstellingen en bedrijfsleven (incl. Regio FoodValley)

2. Vergroten ontmoetingskansen leerling – bedrijf

- Niveau: regionaal en lokaal
  - Rol provincie: financieren, verbinden, faciliteren
-
1. Partnerships structurele samenwerkingsverbanden
    - ❑ deelname Techniekpact (via Technologieraad Utrecht)
    - ❑ versterken Technet in regio's (provincie+)
    - ❑ partner in ICT Competence Center
    - ❑ ondersteuning/deelname Zorgpact (gericht op competentieontwikkeling) en/of SAMUZ (samenwerkende Utrechtse Zorginstellingen, gericht op opvullen vacatures)
  2. Ondersteunen kansrijke initiatieven
    - ❑ Stimuleringsfonds Leren/Werken (provinciale steun: €15.000,=)
    - ❑ Werkspookkathedraal – betrekken onderwijs bij evenementen, toekomstvast en gericht op structurele kennisdeling
    - ❑ BIG Day – onderzoek kansrijkheid door EBU
    - ❑ Makers evenement – gericht op maakindustrie, subsidie OC&W, landelijke uitstraling, lokale start, landelijke afsluiting (onder voorbehoud)

3 Versterken en ontwikkelen ketens

- Niveau: provinciaal
  - Rol provincie: organiseren, stimuleren, faciliteren
1. Ondersteunen doorlopende leerlijnen (VMBO - MBO - VO - HBO - WO)
    - ❑ Stimuleringsfonds Leren/Werken
    - ❑ Provincie als opdrachtgever
  2. Stimuleren leven lang ontwikkelen
    - ❑ Zowel gericht op leerlingen als beroepsbevolking (MKB)
    - ❑ Aansluiten bij Skills Strategy (initiatief OESO)

4. Vergroten exposure en versterken voorlichting

- Niveau: provinciaal, regionaal en lokaal
- Rol provincie: organiseren, stimuleren, faciliteren

1. Aandacht vragen voor vraagstuk

- ❑ Instellen van prijs (nader te bepalen)
- ❑ Stimuleren media-aandacht (als provincie ook eigen media inzetten)

2. Ondersteunen gerichte voorlichting aan studenten

- ❑ Verbinden en adviseren onderwijsinstellingen

Technet

In TechNet werken scholen en bedrijven nauw samen, met als doel technisch onderwijs dat leerlingen aanspreekt en de mogelijkheid om je snel, eenvoudig en dichtbij op een loopbaan in techniek kunnen oriënteren. TechNetkringen zijn lokale samenwerkingsverbanden.

Bestaande TechNetten

- Amersfoort
- Maarssen
- Utrecht (nieuw, mei 2017)
- Woerden
- IJsselstein
- Veenendaal
- Amstel en Venen (Mijdrecht)
- Gooi & Vechtstreek (Hilversum)
- Ede en Wageningen (RFV)

CONCEPT

Aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt

Kernopgaven in de provincie Utrecht

▶ Toenemende vraag naar hoger opgeleiden

In Utrecht is de vraag naar arbeid in hoog tempo aan het verschuiven in de richting van hooggeschoolde arbeid.

- Stimuleren dat leerlingen een zo hoog mogelijk opleidingsniveau behalen
- Verbeteren doorstroming van VMBO, MBO naar HBO

▶ Arbeidsmarkt vereist groter anticiperend vermogen

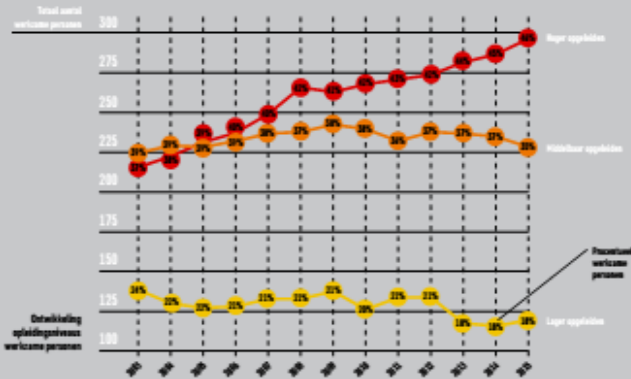
De Utrechtse arbeidsmarkt is volop in beweging. Centrale vraag voor werkgevers en onderwijs is hoe zij vroegtijdig kunnen inspelen op veranderingen en snel kunnen reageren.

- Versterken flexibiliteit en anticiperend vermogen van werkgevers en onderwijs

▶ Bevorder arbeidsmarktrelevantie bij opleidingskeuze

Studiekeuzers hebben objectieve arbeidsmarktinformatie nodig over het (regionaal) arbeidsmarktperspectief van opleidingen.

- Sterk verbeteren van voorlichting levert hoog rendement op en voorkomt frustratie en spijt

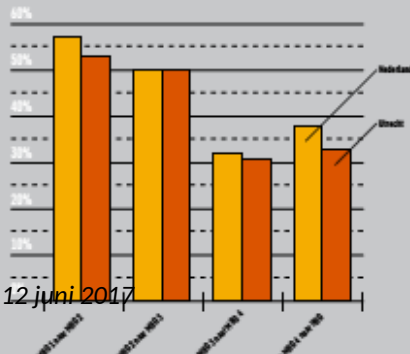
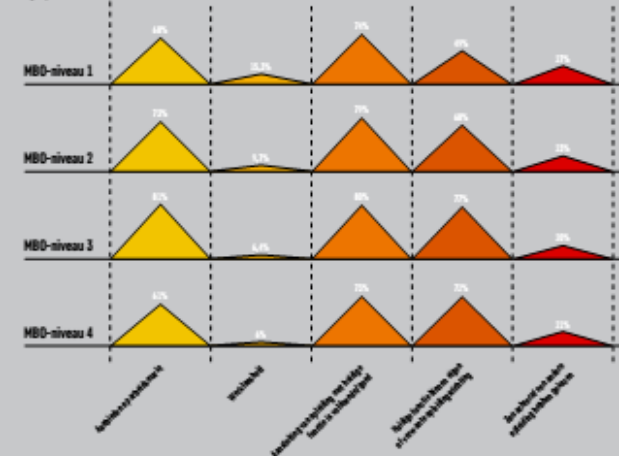

▶ Arbeidsmarkt is uit balans

In Utrecht is een disbalans tussen vraag en aanbod op verschillende gebieden. Er is een kwantitatieve mismatch tussen branches en werknemers/studenten beschikken niet altijd over de juiste competenties.

- Intensiveren regionale afstemming van vraag en aanbod tussen onderwijs en werkgevers

Dorngang onderwijs naar arbeidsmarkt naar HBO-opleidingen

Opleiding	Landbouw	Milieu-Techniek	Techniek	Zorg en welzijn	Overige
MBO 2/3 Economie	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
MBO 2/3 Groen	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
MBO 2/3 Techniek	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
MBO 2/3 Zorg en welzijn	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
MBO 4 Economie	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
MBO 4 Groen	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
MBO 4 Techniek	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
MBO 4 Zorg en welzijn	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
HBO	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed

Spijt van gevolgd opleiding naar HBO-niveau en HBO-sector

MBO sector	niveau-1	niveau-2	niveau-3	niveau-4
MBO landbouw	17%	20%	21%	26%
MBO techniek	20%	17%	16%	20%
MBO economie	28%	28%	26%	23%
MBO zorg en welzijn	24%	22%	15%	16%
MBO gedrag en maatschappij			22%	23%

12 juni 2017

De Bouwagenda

*De Bouwagenda is een nationaal **innovatieprogramma** voor de hele bouwsector. Overheid, opdrachtgevers, kennisinstellingen en het bedrijfsleven hebben de handen ineen geslagen om samen antwoord te geven op enkele zeer dringende **maatschappelijke vraagstukken**. Klimaatverandering en uitputting van grondstoffen dwingen ons tot andere keuzes. Evenals de energietransitie, verduurzaming, digitalisering, vergrijzing, verstedelijking en de grote vervangingsopgave. Enorme uitdagingen waarvoor we ons in Nederland hard moeten maken om onze kwaliteit van leven te kunnen behouden.*

1. Opschaling verduurzaming woningvoorraad corporaties tot 100.000 per jaar met medeneming van een toekomstgerichte functie-flexibiliteit.
2. Plan van aanpak om in 2030 het binnenklimaat van alle scholen gezond te krijgen, inclusief benodigde financiering.
3. Er zijn een miljoen nieuwe energie-neutrale woningen geprogrammeerd door middel van verstandige verstedelijking.
4. Onze 'nationale infrastructuur assets' (bruggen, sluizen, dijken, riolering, energienetwerken) zijn gecategoriseerd, zodat de opgave voor vervanging en functie- en klimaatadaptatie meerjarig te plannen en te budgetteren is.
5. Het 'Living Lab' voor het aardbevingsbestendig renoveren, verduurzamen en bouwen functioneert.
6. **De diverse kennisinstellingen werken complementair samen.**
7. **Er een human capital-agenda in uitvoering is die de bouw neerzet als 'zeer aantrekkelijke werkgever'.**
8. De relevante institutionele belemmeringen zijn aangepakt.
9. De reeds bestaande financierings- en investeringsmogelijkheden, zoals de Nederlandse Investeringsinstelling (NLII), het Nederlands Investerings Agentschap (NIA) en Invest-NL, zijn samengebracht en ontsloten.
10. Met deze punten wordt bouwbreed aan de slag gegaan en wordt er jaarlijks minimaal één 'icoonproject' benoemd, dat de nieuwe werkwijze zichtbaar maakt.

National Skills Strategy (OECD)

Op 20 april 2017 heeft de OECD het Diagnostic Report met de skills-uitdagingen voor Nederland gepresenteerd. Het rapport benoemt niet alleen de belangrijkste uitdagingen, maar geeft ook aanbevelingen om de vaardigheden van de beroepsbevolking verder te ontwikkelen, effectiever te benutten en te activeren.

Aanleiding

Het kabinet heeft de OECD gevraagd om de belangrijkste uitdagingen op skills-gebied voor Nederland te inventariseren. Een aantal andere landen ging ons voor, zoals Noorwegen, Spanje en Oostenrijk. Nederland heeft een langetermijnagenda nodig gericht op het versterken van de kwaliteit en inzet van de beroepsbevolking om Nederland tot een lerende en inclusieve samenleving te maken. Snelle ontwikkelingen op de arbeidsmarkt leiden ertoe dat een uitstekende opleiding alleen onvoldoende is om je werk goed te kunnen blijven doen. Up-to-date blijven, op-, om- en bijscholen, informeel leren in verschillende leeromgevingen, een goede leercultuur; dit alles is onmisbaar om duurzaam inzetbaar te blijven op de dynamische arbeidsmarkt van de toekomst. Het gaat daarbij niet alleen om (vak)kennis en cognitieve skills, maar ook om persoonlijke ontwikkeling, sociale en communicatieve vaardigheden, creativiteit, leren leren, motivatie, zelfreflectie en identiteit.